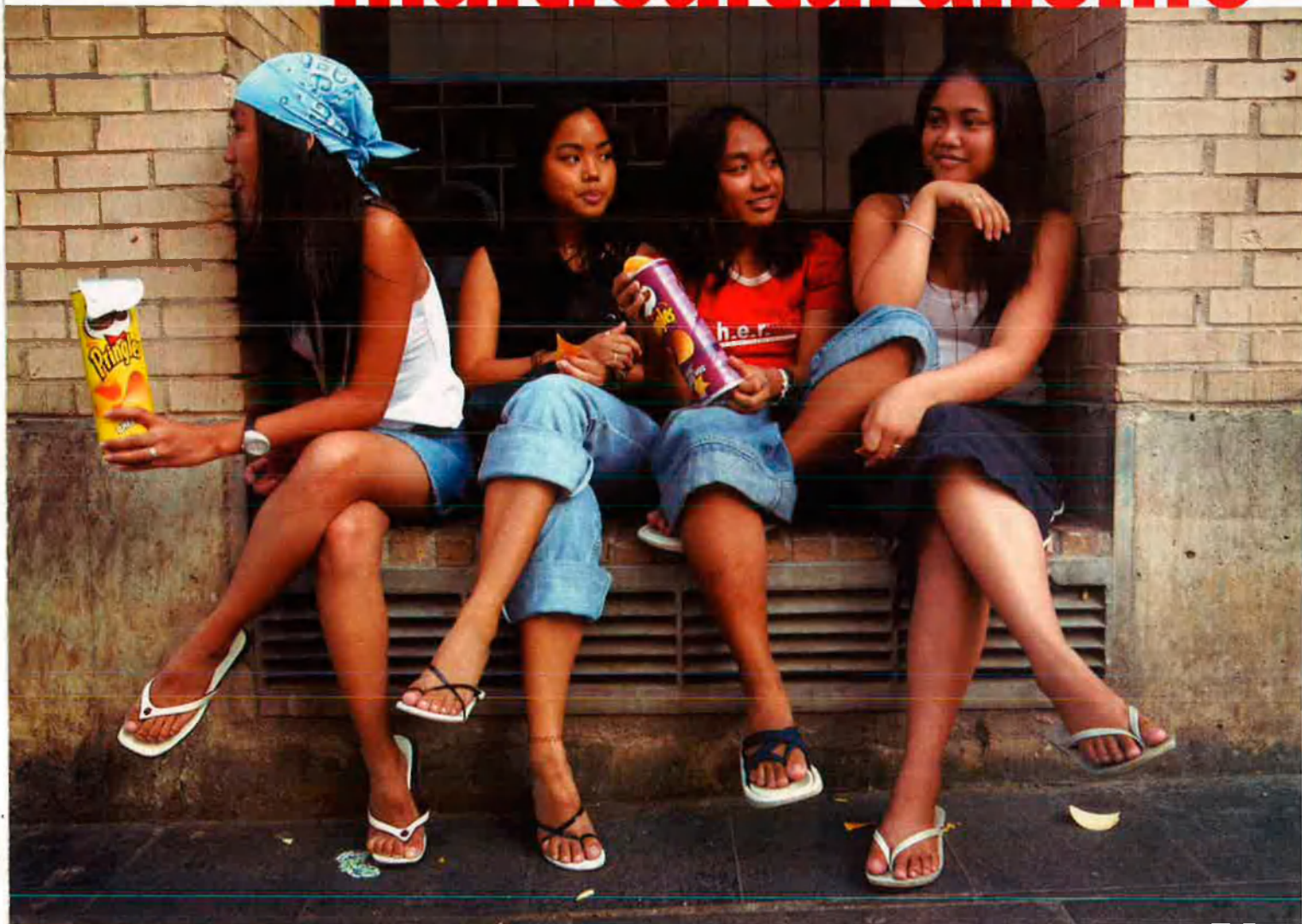

La crisi del multiculturalisme

JORDI FLAY

Els atemptats de Londres van ser obra de fills d'immigrants, joves britànics. El multiculturalisme està en crisi, però també trontollen els models d'integració de França i Alemanya.

Els models que els principals països europeus havien desenvolupat per acollir la immigració han fracassat parcialment. El multiculturalisme britànic, que deixava espai a les comunitats perquè s'autoorganitzessin sota el paraigua de l'estat, ha rebut un cop molt dur amb els atemptats de Londres, comesos per britànics fills o néts d'immigrants. El model assimilacionista francès, que mirava d'assegurar la igualtat i exigia una integració formal —amb prohibició del vel com a paradigma—, també fa aigües. I, fins i tot, el multicultura-

lisme holandès ha entrat en crisi —cosa que s'ha evidenciat amb l'assassinat de Fortuyn a Holanda i la resposta racista que ha provocat.

En tots tres països s'ha produït el mateix fenomen. De manera voluntària o inconscient, s'hi han creat guetos que dificulten les relacions socials entre col·lectius diferents.

Analitzem el fenomen amb reportatges fets des de Londres, París i Berlín i consultem els experts de casa nostra per veure quin hauria de ser el nostre model de resposta a la situació.

“**E**l precís moment en què hom travessa l'esplèndida recepció *art deco* d'El Savoy, ens embolcalla l'atmosfera única d'un bell passat que es troba amb el present més suggeridor. Aquest és l'hotel on Gershwin va estrenar *Rhapsody in Blue*, Pavlova dansava i assajava Caruso. On Winston Churchill engegava interminables discussions, on Escoffier cuinava, on Elisabeth Taylor va celebrar la seua primera lluna de mel...” El *concierge* Paolo entona per als lectors d'EL TEMPS el seu conte de marbres i aixetes d'or sobre un dels hotels més luxosos de Londres.

I una de les més cèntriques empreses de la ciutat; des de les cambres amb vistes al Tàmesi, els estadants prenen el bany amb el reflex de la gegantesca roda turística *London Eye* en una vora del riu i el Parlament a l'altra. El Parlament que, d'acord amb les estimacions de la Comissió per la Igualtat Racial (CRE), no representaria l'actual diversitat cultural i ètnica del Regne Unit ni tan sols si triplicava el nombre de diputats i diputades d'origen no britànic ni de color blanc. Trevor Philips, president de la CRE, opina avui que “amb el terme *multiculturalisme* dissenyem en realitat una societat dividida en comunitats, algunes de les quals irremeiablement cauen en la misèria per culpa de la sospita i la tensió que allunya les inversions, les oportunitats d'ocupació.” Quasi fa tres dècades, però, Philips va ser un dels ideòlegs socials que es pensaven que haviendescobert què ens deparaven en el futur els moviments migratoris i les barreges internacionals: el multiculturalisme. Trevor Philips, juntament amb bona part de la premsa conservadora, ha llançat terra sobre la multiculturalitat i advoca en canvi per un “sa balanç entre l'orgull de les pròpies creences i tradicions històriques”, amb l’“interès positiu i interactiu” per la gent d'altres comunitats amb les quals es comparteix l'espai d'un mateix país.

Aquesta teoria encara no té nom. Com tampoc no en té que mentre que un 69% de pakistanesos i naturals de Bangla Desh establerts a Gran Bretanya viuen en la pobresa, només el 20% dels britànics blancs hi viuen. O que més del 10% de la població negra se situa en barris amb deficient qualitat de vida, gairebé el doble del percentatge

Batsa no sap què és multiculturalisme

Trasllat d'un dels ferits en l'atemptat islamista contra l'estació de metro londinenca de King Cross, el passat 7 de juliol.

Quan els teòrics britànics que en la dècada dels setanta van anunciar el naixement de la societat moderna proven d'enterrar avui el seu concepte de la diversitat, un de cada catorze ciutadans del Regne Unit es declara part d'alguna o altra minoria ètnica.

de població blanca. El Policy Studies Institute assenyala també que el 15% de naturals de Bangla Desh i pakistanesos viuen amuntegats –només un 2% en el cas dels blancs– i que si bé hi ha menys hostilitat interracial, la segregació augmenta i, amb poc marge per al dubte, és voluntària.

Va com va. A fora d'El Savoy, la llei de relacions racials intenta des de 1976 d'ajustar els comportaments col·lectius a un desenvolupament democràtic i just de la convivència, malgrat que, contradictòriament, el govern endureix al

mateix temps la llei d'asil i immigració de 2004 fins al punt que fins i tot les famílies amb membres menors d'edat seran deportades si se'ls refusa l'asil en algun moment. Brendan Barber, portaveu de la unió sindical TUC, ha denunciat que aquestes mesures “destapen la falsedat de les crides buides a la integració dels musulmans, sobre els quals es deixen caure amenaces perquè abandonen aspectes crucials de la seua identitat.”

A fora d'El Savoy, el debat entorn de les conseqüències dels successos de juliol –les explosions i atacs suïcides–

Poseu portes al camp

Extretes de *Life in the United Kingdom: A journey to Citizenship* ("La vida al Regne Unit: un camí cap a la ciutadania"), aquestes són algunes de les vagues indicacions que ofereix l'anomenada "guia per a aspirants a britànics", el llibre oficial d'ajuda per superar l'actual test de ciutadania del Regne Unit.

■ **Ser ciutadà britànic.** Aconseguir la ciutadania britànica és un esdeveniment significatiu en la vida de qualsevol persona (pàg. 11).

■ **Els pubs, en dues paraules.** Establiments públics o pubs, tal i com són generalment coneguts, són una part important en la convivència local arreu de la Gran Bretanya. Colles d'amics acostumen a pagar "rondes" de begudes, en què una persona per torn convida a beure la resta dels membres [...] Si per accident féu vessar algú la seua beguda, és mostra de bona educació, i de prudència (*sic*), oferir-se a pagar-ne una de nova (pàg. 101).

■ **El nom de la cosa.** El nom del nostre país segons apareix al passaport britànic és "el Regne Unit de Gran Bretanya i Irlanda del Nord". Aquesta expressió fa referència a la unió d'allò que una vegada van ser quatre països separats: Anglaterra, Escòcia, Gal·les i Irlanda, la qual és ara en la seua major part independent. Tanmateix, la gent sol dir-ne Britània o Gran Bretanya. La primera si fa no fa designa el territori més gran, mentre que la segona inclou Irlanda del Nord, les illes del Canal i l'illa de Man, que en qualsevol cas tenen institucions de govern diferents. Però fins i tot els britànics s'hi confonen (pàg.17)

■ **La llengua.** L'expansió de l'anglès va ajudar en continents com l'Àsia i l'Àfrica a unir àrees tribals, que gradualment passaren a veure's a elles mateixes com a nacions (pàg. 32)

■ **Veïns.** Molts troben ben fàcil de dur-se bé amb els veïns tot complint aquestes poques i simples regles: neteja el teu portal i mantin-lo lliure de bosses de fem, no apuges el volum dels aparells de televisió i música més d'allò raonable i saluda'ls de manera respectuosa i càlida (pàg. 84)

■ **La policia.** A casa nostra és bastant normal demanar a qualsevol agent de policia per la direcció d'un carrer o buscar consell en una comissaria. Els agents de policia del Regne Unit són els nostres protectors i n'esperem que siguin amigables i que ens ajuden quan en volem l'assistència.

En quatre anys, la diversitat ètnica britànica ha augmentat en quatre punts

creix i espetega, com quan el periodista Andrew Anthony ha recordat a les pàgines de *The Guardian* que "el grupat de britànics musulmans que han estat arrestats per càrrecs de terrorisme pareixen ser de classe mitjana i ningú no diria que han anat curts d'educació o bons treballs."

A dins, una de les gerents del gran hotel, Jutta Asta, de nacionalitat alemanya, ens acompanya a través dels nou pisos de *glamour* d'alta burgesia i

rabent classe treballadora multicultural. Ono, la coordinadora de l'oficina de manteniment, em presenta el seu marit, Batsa, i un amic, Enhkbat, tots tres vinguts de Mongòlia i tots tres una peça bàsica de comunicació entre els clients (en anglès), i les dones de la neteja que provenen majoritàriament de Polònia, Lituània (en rus) i la Xina (en xinès). A la bugaderia, Omar (de Somàlia) discuteix en àrab amb Sharif (d'Egipte) sobre la possibilitat de per-

metre les seues dones de llevar-se el vel a causa de les calors de l'estiu. El porter Azizbeck, de l'Azerbaidjan, ens guia pels corredors de catifes blaves i color de mel fins el Thames Foyer, el restaurant quasi barroc on encara avui els lords conservadors prenen el te per escapar del tedi gòtic del palau de Westminster: François, el cuiner de la cantina, ens explica que la majoria dels cinc restaurants d'El Savoy són servits per britànics i italians. El Savoy, adquirit recentment per la multinacional nord-americana i canadenc Fairmont Hotels & Resorts, aplica un sistema de menús tan estrictes com ho és el calendari laboral on anglicans, jueus, musulmans, hindús i sikhs encaixen a la perfecció, sense oblidar les obligacions estatutàries sindicals o administratives.

I ja no s'hi val a dir que Londres és un "cas a banda" dins de la mateixa Gran Bretanya: una desena d'ajuntaments de barris de Manchester, juntament amb la mancomunitat de Lancashire, han aixecat la seua ferma repulsa a les darreres modificacions del teixit legal que afecta immigrants i refugiats. En tan sols quatre anys, la diversitat ètnica de la societat britànica ha augmentat en

Mercat musulmà de Whitechapel, a l'est de Londres. La capital britànica no s'entendria avui sense la diversitat racial, cultural i religiosa.

quatre punts. Fins i tot Trevor Philips, ahir “pare” de la multiculturalitat i aquesta setmana elogiat pel diari rigorosament nacionalista excloent anglès *The Times*, accepta que “les principals ciutats britàniques estan evolucionant cap a millors quotes de benestar i riquesa, i ho fan no a pesar de la diversitat sinó gràcies a ella.”

Sanna, una de les supervisores japoneses que vigilen la perfecció de les quasi 400 habitacions d'El Savoy porta a taula un assortit de xocolatines suïsses, moment en què la qüestió de la multiculturalitat reïx a ser tema de conversa. Batsa sacsa el seu enorme cap oriental –“aquests són els ulls de Genghis Khan”, m'havia dit abans del dinar– i, de sobte, deixa anar una exclamació que capgira definitivament la xarrada cap als resultats dels últims jocs de cricket, en què sembla que l'equip britànic podria arrabassar el triomf als seus oponents australians: “la multiculturalitat... jo no sé què és.” Sincerament, de moment aquesta és la resposta.

*Victorià Jiménez
Londres*

aquest mes...

La derrota de 1939 i la consolidació del franquisme van obligar els intel·lectuals dels països de parla catalana a reflexionar sobre l'experiència viscuda i a plantejar sortides per a un futur democràtic. El dossier analitza els assaigs de Josep Ferrater Mora (*Les formes de la vida catalana*), Jaume Vicens Vives (*La notícia de Catalunya*), Joan Fuster (*Nosaltres, els valencians*) i Josep Melià (*Els mallorquins*).

L'Avenc. Consell de Cent, 278, 1r 2a
08007 Barcelona - Telèfon 93 488 34 82
lavenc@lavenc.com / www.lavenc.com

I a l'octubre...

Un retrat de Barcelona: El Districte Vè